

ČESTITKA OB MEDNARODNEM DNEVU INVALIDOV

Izvajalci z uporabniki programa Veriga

Foto: ZIFS 2025

V tradicionalni radijski oddaji **Čestitke in pozdravi** na **Radiu Prvi** po 11. uri, je bila predvajana kot sedma čestitka tudi naša ob **Mednarodnem dnevu invalidov**.

»Združenje invalidov – Forum Slovenije ob 3. decembru Mednarodnem dnevu invalidov, želi vsem invalidom prijetno praznovanje. Izvajalkam in izvajalcem posebnega socialnega programa Veriga psihosocialne oskrbe in druženja, ki se izvaja že 23 let, pa da pri svojem plemenitem poslanstvu vztrajajo še naprej, saj so velikokrat edini, ki pomoči potrebnim prinašajo žarek sonca in upanja!«

Vsem invalidom in osebam s potrebnimi potrebami, prav tako pa tudi šestim izvajalcem posebnega socialnega programa **Veriga psihosocialne oskrbe in druženja**, ki so vsak dan na terenu in obiskujejo najtežje invalide, katerim prinašajo žarek sonca in upanja, pa smo posvetili pesem **Dan ljubezni** od skupine Pepel in kri.

POSLANICA PREDSEDNIKA NSIOS OB MEDNARODNEM DNEVU INVALIDOV

Midhet Huskić

Oddaja Dnevnik: Mednarodni dan invalidov (1.12.2025)

Foto: zajem zaslona rtvslo.si

Spoštovane državljanke in državljani, dragi invalidi, njihovi svojci, zagovorniki pravic, strokovnjaki in vsi, ki si prizadevamo za bolj pravično in vključujočo Slovenijo. Obeleževanje **Mednarodnega dneva invalidov 3. decembra** ni zgolj simbolno dejanje. Je priložnost, **da se kot družba ustavimo**, pogledamo v ogledalo in se vprašamo: Ali res gradimo okolje, kjer ima vsak posameznik možnost, da polno zaživi svoje potenciale? Letošnje geslo — **»Spodbujanje družbe, ki vključujejo invalide, za pospeševanje družbenega napredka«** — nas poziva k odgovornosti, k sodelovanju in k spremembam.

Slovenija je v zadnjih desetletjih naredila **pomembne korake na področju pravic invalidov**. Imamo zakonodajo, ki priznava enakopravnost, sistemske ukrepe za zaposlovanje, dostopnost in izobraževanje. A kljub temu številni izzivi ostajajo:

- **Dostopnost:** Številne javne ustanove, šole, zdravstveni domovi in kulturni objekti še vedno niso prilagojeni za vse oblike invalidnosti.
- **Zaposlovanje:** Stopnja zaposlenosti med invalidi je nižja od povprečja, mnogi se soočajo z diskriminacijo ali pomanjkanjem prilagoditev na delovnem mestu.
- **Nevidne ovire:** Duševne in nevrološke motnje so pogosto spregledane, stigma pa ostaja močna.
- **Vključenost v odločitve:** Invalidi pogosto nimajo glasu pri oblikovanju politik, ki jih neposredno zadevajo.

Napredek ni merjen le v BDP ali tehnoloških inovacijah. Pravi napredek je tisti, ki se odraža v kakovosti življenja vseh ljudi — še posebej tistih, ki so bili zgodovinsko izključeni. Vključujoča družba je bolj odporna, bolj ustvarjalna in bolj človeška.

- **V šolah:** Otroci z invalidnostjo morajo imeti enake možnosti za izobraževanje, prilagojene metode in podporo.
- **Na delovnem mestu:** Prilagoditve niso strošek, temveč naložba v raznolikost in inovativnost.
- **V lokalni skupnosti:** Občine morajo biti zgled — z dostopnimi pločniki, informacijami v brajici, tolmači za gluhe in podporo za starejše.
- **V digitalnem svetu:** Tehnologija mora biti zasnovana tako, da je dostopna vsem, saj digitalna izključenost pomeni novo obliko diskriminacije.

Ta dan naj bo priložnost, da se zahvalimo vsem, ki se **vsak dan borijo za bolj vključujočo družbo**: invalidskim organizacijam, prostovoljcem, učiteljem, delodajalcem, zdravstvenim delavcem, osebnim asistentom in predvsem

invalidom samim — ki s svojim pogumom, vztrajnostjo in znanjem bogatijo naš skupni prostor. Naj bo to tudi poziv vsem odločevalcem, da ne pozabijo: vključevanje ni le moralna dolžnost, temveč strateška prednost. Slovenija bo napredovala le, če bo napredovala za vse.

Naj bo današnji dan opomnik, da je vključevanje stalna naloga — ne enkratno dejanje. Le z dialogom, sodelovanjem in medsebojnim razumevanjem lahko ustvarimo družbo, v kateri ima vsak možnost prispevati k skupnemu napredku. **Skupaj gradimo družbo, ki vključuje.** Skupaj ustvarjamo prihodnost, ki napreduje.

ZGODBA 14/20: HELENA – ZA ŠALE IN ZA POGUM

Dr. Simona Gerenčer

Helena

Foto: Združenje DLAN

Nekoč se je s **psom vodnikom gibala** povsem samostojno. A ko je **izgubljala še sluh**, je svet okoli nje postal nevaren. Dolgo je bila omejena na dom. Njene sanje so se sesule čez noč, a **nikoli ni izgubila volje do življenja**. Ko so jo svojci prvič želeli vključiti v Združenje gluhoslepih Slovenije DLAN, so jih spremljali dvomi — ali jo bodo razumeli? Ji znali prisluhniti?

Danes je Helena predsednica Združenje gluhoslepih Slovenije DLAN. S ponosom in pogumom predstavlja vse osebe z gluhoslepoto. »Brez pomoči drugih, danes ne bi bila tukaj. In tega, kar počnem, ne bi zmogla,« rada reče.

Helena ljubi knjige, sprehode, pisalni stroj, na katerem **piše v brajici** in šale. »Jaz sem za hece,« rada pove. In res je. Helena zna sogovornika spraviti v smeh.

Ni samo predsednica. Je simbol. Dokaz, da je **tudi sredi teme in tišine mogoče najti svetlobo, upanje — in smeh**. »Lepa, lepa kot skalčkova repa,« reče Helena in se naglas zasmehi. Njena pokončna drža, smeh in prisotnost sporočajo več kot tisoč besed.

SLEPI OPOZARJAJO Sonja Pungertnik

Sonja Pungertnik

Foto: ZDSSS

V sredo, 3. decembra 2025, je bil **Mednarodni dan invalidov**. Dan vseh ljudi z dolgotrajnimi telesnimi, duševnimi, intelektualnimi ali senzoričnimi okvarami, katere nas v povezavi z različnimi ovirami lahko omejujejo, da bi enako kot drugi polno in učinkovito sodelovali v družbi. Tako nas opredeljuje definicija, zapisana v **Konvenciji o pravicah invalidov**. Sami pa se čutimo predvsem ljudje, ki si kljub najrazličnejšim težavam, ki nam jih kot posledico trajnih okvar prinaša življenje, želimo živeti, delati, ustvarjati, se veseliti in **biti sprejeti kot enakopravni člani družbe**.

Čeprav nas druži skupno poimenovanje, pa smo si med seboj zelo različni. Tako kot so prizadeti različni deli našega telesa, tako se razlikujemo tudi mi med seboj. Prav ta raznolikost je pomembna. Pokaže, da invalidnost ni nekaj enodimenzionalnega, ampak širok spekter potreb in načinov, kako vsak od nas deluje v svetu. Zato ni univerzalnih rešitev, ki bi odgovorile na potrebe vseh skupin invalidov. Še več. Rešitev, ki je za eno skupino dobra, za drugo lahko predstavlja oviro. Zgolj narisana črta med pločnikom in kolesarsko stezo je za uporabnika invalidskega vozička dobra rešitev, za slepe, ki te ločnice ne moremo zaznati s palico ali stopali, pa to predstavlja oviro ali celo nevarnost.

Kljub razlikam, ki jih je nujno upoštevati, pa nas povezuje skupna izkušnja zaznamovanosti in nenehnega boja za enakopraven položaj v družbi. Zato tudi **slepi in slabovidni** danes želimo vsem slovenskim invalidom poguma in moči na poti uresničevanja njihovih življenjskih ciljev. Vsem odločevalcem in strokovnim delavcem na področju invalidskega varstva pa, da bi znali prisluhniti potrebam posamezne skupine invalidov in da prav zares ne bi za nas delali nič brez nas.

SONJA JE BORKA ZA ENAKOST SLEPIH Katarina Lukešević

V studio Radia Zeleni val smo povabili **Sonjo Pungertnik**, ki kljub svoji invalidnosti, **od rojstva je slepa oseba**, živi polno življenje. Po poklicu je **defektologinja**, že nekaj let pa je tudi ravnateljica Ignacijevega doma duhovnosti in izvajalka delavnic za slepe in slabovidne. V javnosti je poznana tudi kot radijska voditeljica oddaje **Luč v temi** na Radiu Ognjišče, Slovenka leta 2014 in avtorica romana **Misliš resno?** (2021), kateri je izšel pri Mohorjevi založbi.

Nedolgo nazaj pa je postala predsednica **Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije**. O svoji novi funkciji bo spregovorila v oddaji **Odprta dlan**, ki bo na sporedu v sredo, **10. decembra 2025**, med **10.30 in 11.15 uro**. V tem času pa boste lahko gostjo povprašali o zvezi, pravicah slepih in slabovidnih na številki studia **01 786 0 400**. Frekvence radia so: **93,1, 96,2 in 97,0 MHz**.

AKTIVNO INKLUZIVNO OB MEDNARODNEM DNEVU INVALIDOV

Drago Perko

S projektom Aktivno inkluzivno bodo razvijali športne programe

Foto: Jure Gašparič

Zveza za šport invalidov Slovenije – Slovenski paralimpijski komite (**Zveza ŠIS – SPK**) je ob mednarodnem dnevu invalidov, ki ga obeležujemo **3. decembra**, na **URI Soča** v sredo, 3. decembra, predstavila program **Aktivno inkluzivno**, namenjen izboljšanju dostopnosti športa za invalide ter spodbujanju njihove večje socialne vključenosti.

Na dogodku so predstavili **ABC programe športa za invalide**, ki se izvajajo v vseh 12 statističnih regijah Slovenije, udeleženci pa so se preizkusili tudi v namiznem tenisu. URI Soča je pri tem regionalni center za osrednjo Slovenijo.

Projekt Aktivno inkluzivno – **socialna vključenost invalidov na področju športa v obdobju 2024–2028**, ki ga izvaja Zveza ŠIS – SPK v sodelovanju z **Olimpijskim komitejem Slovenije – Združenje športnih zvez**, po vsej Sloveniji zagotavlja prilagojene vodene gibalne vadbe, ki invalidom različnih starostnih skupin omogočajo redno telesno dejavnost ter hkrati prispevajo k njihovem boljšemu počutju, medsebojnemu povezovanju in aktivnemu preživljanju prostega časa.

»S projektom Aktivno inkluzivno želimo odpirati nove priložnosti za aktivno življenje in medsebojno povezovanje, hkrati pa razvijati športne programe, ki so skrbno prilagojeni različnim oblikam in stopnjam oviranosti. Naša vizija je ustvariti okolje, kjer je gibanje dostopno vsem – ne glede na zmožnosti – ter kjer šport postane most do boljšega počutja, samostojnosti in vključevanja v skupnost,« je dejal **Damijan Lazar**, predsednik Zveze ŠIS – SPK.

V okviru projekta Aktivno inkluzivno smo vzpostavili nove programe, ki smo jih poimenovali ABC programi športa za invalide: »Programi temeljijo na 60 urah redne vadbe z raznolikimi osnovnimi gibalnimi dejavnostmi, skrbno prilagojenimi zmožnostim posameznih udeležencev. Vsebino programa, način izvedbe in pogoje izvajanja je oblikovala strokovna ekspertna skupina,« je pojasnil **Aleš Šolar**, vodja projekta Aktivno inkluzivno.

URI Soča regionalni center za osrednjo Slovenijo

V okviru projekta Aktivno Inkluzivno je vzpostavljenih 12 regionalnih centrov, ki delujejo kot ključno povezovalno stičišče športnih in invalidskih organizacij, skrbijo za operativno vodenje vadbenih programov, svetovanje invalidom in njihovim družinam pri vključevanju v šport ter skrbijo za celovit razvoj športa invalidov v lokalnem okolju.

Na URI Soča je vzpostavljen regionalni center za osrednjo Slovenijo:

»URI Soča je naravno stičišče športa in rehabilitacije, saj pri nas že desetletja dokazujemo, da gibanje pomembno vpliva na okrevanje in dolgoročno kakovost življenja. Z našim strokovnim znanjem, prilagojenimi programi ter tesnim sodelovanjem s športnimi organizacijami lahko posameznikom ponudimo varen in strokovno voden vstop v šport. Šport invalidov je pomemben del poti nazaj v samostojnost in samozavest, zato smo ponosni, da lahko kot regionalni center pri tem igramo tako pomembno vlogo,« je povedal **Roman Jakič**, direktor URI Soča.

IZOBRAŽEVANJE: HAPTIČNI NAČIN SPORAZUMEVANJA

Mirjana Kosem

Učenje haptičnega načina sporazumevanja

Foto: Združenje DLAN

V **Dnevnem centru za osebe z gluhoslepoto**, Združenja gluhoslepih Slovenije DLAN, smo se znova zbrali, da se z osebami z gluhoslepoto, osebnimi asistenti ter strokovno službo, v okviru projekta **Jezik gluhoslepih kot sredstvo vključevanja ljudi z gluhoslepoto**, ki ga financira Ministrstvo za kulturo, učimo haptičnega načina sporazumevanja, ki je del jezika gluhoslepih. Zelo smo veseli, da ljudje z gluhoslepoto pri delavnici aktivno sodelujete saj je pridobivanje novega znanja in veščin velikega pomena za prihodnost.

PREMISLITE, KOMU NAMENJATE DEL DOHODNINE

Boris B.* svetuje vsem tistim, ki razmišljate, kam bi namenili svoj del dohodnine:

»Pred časom sem namenil odstotek dohodnine ustanovi, ki naj bi skrbela za invalide in starejše, vendar sem bil globoko razočaran nad njihovo obravnavo, zato sem se pred štirimi leti odločil spremeniti svojo odločitev in jo namenil izključno in samo Združenju invalidov - Forumu Slovenije. To pa zato, ker sem preveril, kako delajo z invalidi in bolniki ter se prepričal v njihovo izjemno korektno in plemenito delo na terenu, ki ga opravljajo že 29 let. Predlagam, da tudi vi tako storite, in tudi če ste že namenili dohodnino komu drugemu ter niste bili zadovoljni z njihovim delom, to lahko spremenite z novo vlogo.»

*Naslov Borisa B. hranimo v uredništvu.

NAMENITE 1% DOHODNINE ZDRUŽENJU INVALIDOV – FORUMU SLOVENIJE

Zakon o dohodnini omogoča vsakemu zavezancu, ki plačuje dohodnino v Sloveniji, da se sam odloči, kateri nevladni organizaciji (društvu, zavodu, ustanovi) bo **namenil za delovanje svojo 1% odmerjeno dohodnino**. Če jo izrecno ne boste namenili nekomu, bo vaš procent ostal v državnem proračunu. **Združenje invalidov – Forum Slovenije (ZIFS) bo namenjena sredstva uporabil za delovanje posebnih socialnih programov v letu 2026.**

Kako lahko donirate?

Tisti, kateri pa imate kvalificirano digitalno potrdilo, lahko obrazec, ki je objavljen na naslednji strani, oddate preko sistema eDavki - <https://edavki.durs.si/EdavkiPortal/OpenPortal/CommonPages/Opdynp/PageA.aspx> (izberete obrazec Doh-Don Zahteva za namenitev dela dohodnine za donacije) ali pa izpolnite posebni obrazec na naslednji strani »Zahteva za namenitev dela dohodnine za donacijo«, ki ga pošljete na svoj pristojni finančni urad. **Pod ime oziroma naziv upravičenca prosim napišite Združenje invalidov – Forum Slovenije, naša davčna številka upravičenca je 85295892, Odstotek 1. Podpisani obrazec ni potrebno oddajati vsako leto, saj velja do preklica!**

Vse informacije in **obrazec za izpolnjevanje** boste našli na sledeči povezavi:

https://edavki.durs.si/EdavkiPortal/openportal/CommonPages/Opdynp/PageD.aspx?category=namenitev_dela_dohodnine_fo

PODATKI O DAVČNEM ZAVEZANCU:

(ime in priimek)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(davčna številka)

(podatki o bivališču: naselje, ulica, hišna številka)

--	--	--	--

(poštna številka, ime pošte)

(elektronski naslov)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(telefonska številka)

ZAHTEVA
za namenitev dela dohodnine za donacije

upravičencu:

Ime oziroma naziv upravičenca	Davčna številka upravičenca								Odstotek (%)
DRUŽENJE INVALIDOV FORUM SLOVENIJE	8	5	2	9	5	8	9	2	

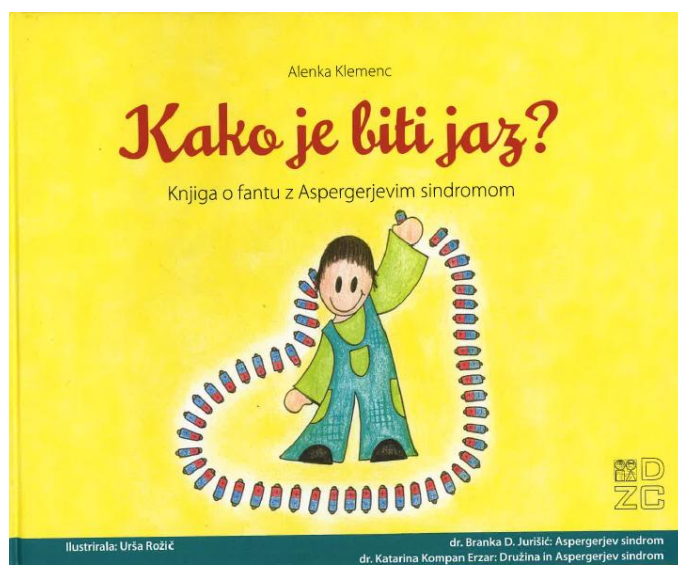
šolskemu skladu oziroma skladu vrtca:

Ime oziroma naziv šolskega sklada ali sklada vrtca	Davčna številka šolskega sklada								Odstotek (%)

V/Na _____, dne _____

podpis zavezanca/ke

KNJIGE VABIJO
KAKO JE BITI OTROKU Z ASPERGERJEVIM SINDROMOM?
Borut Pogačnik

Delovni in zaposlitveni CJL, strani 95, 20,00 eur

Foto: ZIFS

Alenka Klemenc, dr. Branka D. Jurišič in dr. Katarina Kompan Erzar so napisale knjigo **Kako je biti jaz?**, ki odstira **življenjske izkušnje matere sina z Aspergerjevim sindromom** in to z vidika, kako otrok dojema svet na svoj poseben način, ki se še kako razlikuje od razvoja otrok brez motnje v duševnem razvoju. In prav teh motenj marsikdo, ki nima vpogleda v razvoj takšnih otrok, velikokrat ne razume. Celo osebe, ki so na tem področju dosegle izobrazbo, večkrat odpovedo, ker same nimajo lastnih izkušenj, kot jih imajo lahko le matere in očetje takšnih otrok.

Včasih me zaprejo v
drug prostor.

(česar me je zelo strah)

Sliki iz knjige

Včasih mi vzamejo hrano, igrače
ali stvari, ki jih imam zelo rad.

(in ravno to bi me takrat
morda lahko pomirilo)

Foto: ZIFS

Prvi del knjige govori prav o dožemanju sveta in interesih otroka z avtističnim spektrom. Prikupne ilustracije, se berejo kot strip, čeprav je vsebina še kako resna. V **drugem delu**, od strani 70, pa do 95, pa **dr. Branka D. Jurišič**, kot specialna pedagoginja, seznanja bralce s pomembnimi značilnostmi takšnih otrok, ki jih je znanost pričela obravnavati šele leta 1944, ko je **Hans Asperger** opisal značilnosti štirih otrok v starosti od 6 do 11 let. Sindrom je dobil ime po njem in

njegovem prvem znanstvenem preučevanju ter zapisih, ki so jih skoraj istočasno odkrivali strokovnjaki na drugi strani oceana – v Združenih državah Amerike. Različnosti teh otrok in kasneje tudi odraslih, so v primanjkljaju nebesedne komunikacije, v posebnostih te komunikacije, socialnem prilagajanju, intelektualizaciji čustev, upornosti in šibkemu zavedanju telesa, kakor tudi v vedenjskih težavah.

Dr. Katarina Kompan Erzar pa piše zlasti o družini kot sistemu ter o pomenu vloge staršev. Kajti kot piše: »Dobri starši so torej starši, ki so prek svojega sveta in telesa začutili in preoblikovali ter ustvarili varen prostor otroku, ki sam tega po naravni poti ne bi nikoli zmogel.«

Britanski psiholog **dr. Tony Attwood** se je, ko so mu knjigo predstavili tako navdušil, da so jo kasneje izdali v angleškem in še drugih jezikih po svetu. Povedal je: »Knjigo sem prebral v angleškem prevodu in sem bil nad njo navdušen. Na razumljiv način podaja vse potrebne informacije, ob tem pa jo odlikuje še edinstven slog. Dobro ste opravili svoje delo.« Knjigo je mogoče kupiti v vseh slovenskih knjigarnah.

OB KONCU LETA DELIMO DOBRE ZGODBE

Ana Šintler

Naša želja in upanje sta povezana z našim posebnim socialnim programom Veriga psihosocialne oskrbe in druženja, kjer s šestimi izvajalkami in izvajalci obiskujemo na njihovih domovih težke invalide, ki so jim pridružene še številne bolezni. Njim želimo olajšati življenje in biti stalen stik s svetom in družbo. V Verigo vstopamo že 23 let in upamo, da bo tako tudi v prihodnje!

Borut S. Pogačnik,
predsednik Združenja invalidov – Foruma Slovenije

Predsednik ZIFS, Borut S. Pogačnik, o preteklem letu

Foto: arhiv ZIFS /Ekskurz d.o.o.

Kateri dosežek vaše organizacije v letu 2025 vam največ pomeni?

Stalno Dežurno službo za pomoč invalidom, pa tudi vsem drugim, ki so v stiski, smo uvedli 20. marca 2020 ob izbruhu epidemije covid-19. Do danes služba deluje vsak dan v letu med 8. in 21. uro. V tem času smo pomagali že tisočim, ki nas potrebujejo — zlasti glede vprašanj duševnega zdravja, s tem povezanih tegob in celo razmišljanja o samomoru.

Ta objava je objavljena tudi na Facebooku in LinkedInu od FIHO. (vir: **Ekskurz d.o.o.**)

NEVROLOŠKE MOTNJE DRUGI NAJPOGOSTEJŠI VZROK SMRTI

Sergeja Širca

Omizje

Foto: Katja Kodba

Ob svetovnem dnevu motenj gibanja, ki ga obeležujemo 29. novembra, nevrologi opozarjajo na ogromno breme nevroloških motenj, ki jih spremljajo motnje gibanja. »V Evropi ga ocenjujejo na **okoli tri tisoč milijard evrov letno**, torej nevrološke motnje družbi med vsemi obolenji povzročajo največji strošek – celo večji kot rak – in so drugi najpogostejši vzrok smrti.

Glede na pred kratkim objavljeno ameriško raziskavo lahko sklepamo, da ima v tudi v Evropi **nevrološke motnje polovica prebivalcev**. Predvsem se povečuje prevalenca **Parkinsonove bolezni**,« je nevrologinja prof. dr. **Elena Moro**, predsednica Evropske akademije za nevrologijo, povedala na novinarski konferenci pred začetkom nevrološkega simpozija 2nd Alpe Adria Update on Movement Disorders.

Motnje gibanje so zelo širok izraz. »Motnje gibanja lahko **povzročajo bolezni različnih delov živčevja**, a običajno s tem imenom opišemo motnje gibanja zaradi bolezni bazalnih ganglijev ali malih možganov, med katerimi je najpogostejša Parkinsonova bolezen, še pogostejše so razne vrste tresenja. **Bolezni malih možganov** se kažejo z motnjo koordinacije gibov,« pojasnjuje nevrologinja prof. dr. **Maja Trošt**, strokovna direktorica Nevrološke klinike in vodja Centra za motnje gibanja UKC Ljubljana.

Imamo vsa najsodobnejša zdravljenja, kadra pa primanjkuje

Izr. prof. dr. **Maja Kojović** s Kliničnega oddelka za bolezni živčevja Nevrološke klinike UKC Ljubljana in predsednica Združenja nevrologov Slovenije je poudarila, da v Sloveniji lahko bolnikom s Parkinsonovo boleznijo ponudimo **vsa najsodobnejša zdravljenja** – a celotna oskrba bolnikov je omajana zaradi nezadostne sistemske podpore ter pomanjkanja nevrologov, specializiranih medicinskih sester, delovnih terapevtov, fizioterapevtov, logopedov, dietetikov ...

»Nevrolog namreč ne more rešiti vseh težav pacientov s Parkinsonovo boleznijo in celostna obravnava bolnika s strani multidisciplinarnega tima je enako pomembna kot zdravlila,« je dejala prof. dr. Maja Trošt. V Sloveniji je take timske obravnave deležna le peščica bolnikov in le v času hospitalizacije. »To bo potrebno popraviti in omogočiti nevrorehabilitacijo vsem bolnikom v njihovem domačem okolju, nujna pa je tudi boljša organizacija nevrologije,« je dejala prof. dr. Trošt.

O NESPOŠTOVANJU ZIMI-ja Katarina Lukešević

Danijel Kastelic

Foto: arhiv ZIFS

Ta teden bosta na sporedu kar dve oddaji **Odprta dlan** na Radiu Zeleni val. Prva, kot smo že napovedali, bo v sredo, 10. decembra 2025, druga pa v petek, **12. decembra 2025**, ko se bo voditelju oddaje Borutu Pogačniku v studiu pridružil državni svetnik **Danijel Kastelic**, ki je tudi predsednik **Komisije Državnega sveta RS za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide**. Govoril bo o **nespoštovanju Zakona o izenačevanju možnosti invalidov** po katerem bi morali biti dostopni vsi prostori in dobrine invalidom, pa po 15. letih še ni tako. Ne pozabite se priklopiti na frekvence radia: **93,1, 96,2 in 97,0 MHz**. Z vami bomo ta petek med **10.30 in 11.15 uro**. Če imate vprašanje za gosta oddaje Danijela Kastelica, pokličite na številko studia, ki je: **01 786 0 400**.

BOG JE, BOGA NI Zoran Radonjić »Žonki«

Jaslice v Tržiču

oto: arhiv ZIFS

Ko se je **sovjetski astronaut Titov** vrnil iz vesolja, je menda rekel: »Ko človek potuje po vesolju, mu postane popolnoma jasno, da za boga ni prostora ne na nebu ne na zemlji.« Ko se je z nekoliko zamude, sicer med ameriškimi astronauti, pojavil tudi **katoličan Cooper**, je le-ta kot za povračilo izjavil: »Gledajoč iz te perspektive, se človek vpraša, kako more

nekdo dvomiti o obstoju boga, ki je ustvaril tako čudovite stvari, kot je neizmerno veselje.« ...Naslednja zgodbica, ki je krožila po Moskvi, je starejša. Ko se je **Jurij Gagarin** (prvi človek, ki je poletel okoli Zemlje, op. Z. R. »Žonki«) vrnil z vesoljskega poleta, je šel k **Hruščovu** (takratnemu voditelju Sovjetske zveze, op. Z. R. »Žonki«) in mu zaupno povedal: »Tam zgoraj je Nekdo.« Hruščov ga zaroti: »Molči, saj sem že sam vedel, toda tega ne smemo nikomur povedati!« Nato gre Gagarin k pravoslavnemu patriarhu in mu pove: »Tam zgoraj ni nikogar.« Patriarh pa: »Saj sem že vedel, toda tega ne smemo nikomur povedati.« (Marko Kerševan: Religija in sodobni človek, Ljubljana 1967, str. 6–7)

O SLEPIH IN SLABOVIDNIH TUDI V CELJU

V zadnji letošnji oddaji **Sončni žarek** bomo gostili novo predsednico Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije **Sonjo Pungertnik**, ki pa ni samo **slepa intelektualka in novinarka**, ampak tudi **pisateljica**, kot boste lahko slišali v tej zanimivi oddaji, katero bomo posneli v torek, 9. decembra 2025, na sporedu **Radia Celje** pa bo že v nedeljo, **14. decembra 2025**, med **18.15 in 18.45 uro**.

Zanimivi oddaji lahko prisluhnete na frekvencah: **90.6, 94.8, 95.1 in 95.9 MHz**.

PREDSTAVITEV KNJIGE ČAROBNOŠT BRANJA Izidora Kazić in Alja Peterlin

Na predstavitvi knjige Čarobnost branja

Foto: Iztok Sunčič

V Rokodelskem centru Ribnica je 22. oktobra potekal prav poseben dogodek - predstavitev knjige **Čarobnost branja**, ki sta jo v **Varstveno delovnem centru Ribnica** skupaj ustvarila **Tomaž Košir** in **Mojca Pucelj**. **Pevski zbor iz VDC Ribnica** je dogodek otvoril s svojo himno. Besedilo zanjo je napisal Tomaž Košir, uglasbil pa **Žiga Bižal**. Dogodek je prijetno povezovala **Carmen L. Oven**. Obiskovalce sta nagovorila podžupan Občine Ribnica, **Vojko Štanfelj**, ter direktor Centra za usposabljanje delo in varstvo Draga, **Rok Usenik**.

V pogovoru z voditeljico sta avtorja knjige predstavila projekt, znotraj katerega se je knjiga rodila, ter razkrila ozadje njenega nastajanja. Njuni mentorici, Alja Peterlin in Izidora Kazić, pa sta predstavili **tipni slikanici**, ki sta ju ustvarili po dveh zgodbah iz knjige ter tako pokazali, **kako pomembno je, da je literatura dostopna vsem, tudi slepim in slabovidnim**.

Program sta obogatila **levček Leon** in **Lucija Ćirović**, ki sta prebrala dve zgodbi iz knjige in nas dobro nasmejala. Med obiskovalci je bila tudi gospa **Aksinja Kermauner**, ki je pomembno prispevala k procesu nastajanja knjige. Po uradnem delu je sledilo prijetno druženje ob dobri pogostitvi in sproščenem klepetu.

IGOR MRAVLJA O USPEŠNIH INVALIDIH TUDI V CELJU

Igor Mravlja v Celju (29.6.2021)

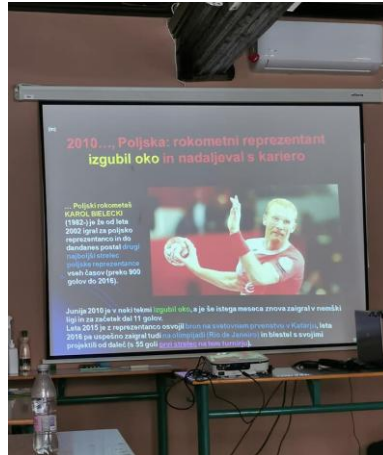

Foto: MDDI Celje

V prostorih **Medobčinskega društva delovnih invalidov Celje** na **Kocenovi ulici 4 v Celju**, bo v sredo, **10. decembra 2025**, ob **10. uri** potekalo **predavanje o uspešnih invalidih od Antike pa do danes**. Predavatelj in zasebni zgodovinar **Igor Mravlja** bo izvedel predavanje v okviru programa **Pod-uk** za delovne invalide v Celju. Prisotnim poslušalkam in poslušalcem bo predaval o **Invalidih – Zemljanih, ki so sooblikovali našo civilizacijo od Antike pa do danes**. Z zanimivimi video in avdio vsebinami bo popeljal poslušalce v svetove glasbe, kulture, športa in politike, kjer vse so se izkazali invalidi.

PROSLAVA V KRANJU

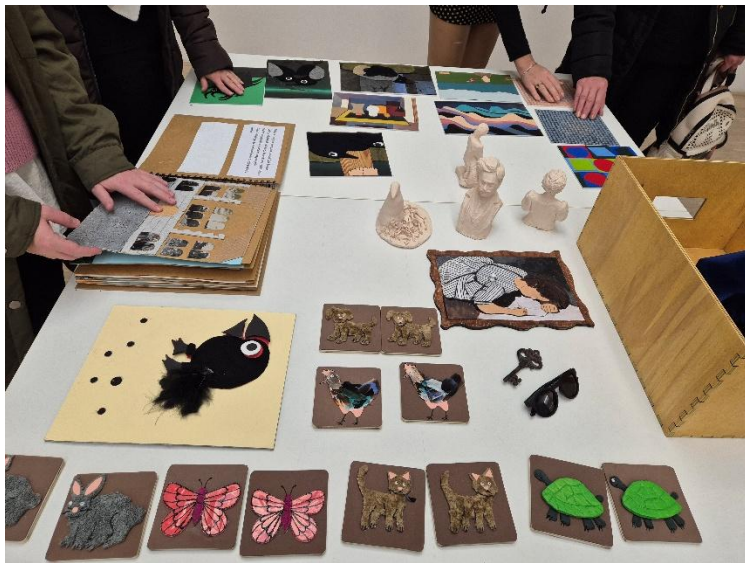

Vabilo

Foto: Mestna občina Kranj

Ta petek, **12. decembra 2025**, ob **12. uri** bo v **Prešernovem gledališču Kranj** potekala **70. obletnica Medobčinskega društva gluhih in naglušnih za Gorenjsko AURIS Kranj**. S strani Združenja invalidov – Foruma Slovenije se bosta slavnostnega dogodka udeležila **Katja Bertoncelj**, izvajalka posebnega socialnega programa **Veriga psihosocialne oskrbe in druženja za Kranj** in **Miro Bider**, član Nadzornega odbora ZIFS. (vir: **Mestna občina Kranj**)

UMETNOST JE NAMENJENA VSEM!
PREDSTAVITEV DOSTOPNIH GRADIV IN SLIKANICE VRANČEK KOKI
Luka Pavlin

Tipna slikanica

Foto: ZDSSS

Koroška galerija likovnih umetnosti (KGLU) je v torek, **18. novembra 2025**, gostila pomemben dogodek, posvečen **predstavitvi novih dostopnih gradiv** pod naslovom »**Galerija za vse**«. Ti projekti KGLU močno prispevajo k temu, da so kulturna dediščina in galerijske storitve **dostopne tudi osebam z različnimi oviranostmi**. Osrednji trenutek dogodka je bila simbolična predaja **tipne slikanice** z naslovom **Kako je vranček Koki postal čuvaj galerijske zbirke** Centru IRIS (Center za izobraževanje, rehabilitacijo, inkluzijo in svetovanje za slepe in slabovidne) iz Ljubljane. Vranček Koki je priljubljena maskota pedagoških programov KGLU, s to izdajo pa je postal tudi vodnik po galeriji, **dostopen za otroke z okvaro vida**. Tipna slikanica bo slepim in slabovidnim otrokom s pomočjo taktilnih elementov, reliefnih risb in braillove pisave **svet umetnosti še bolj približala**.

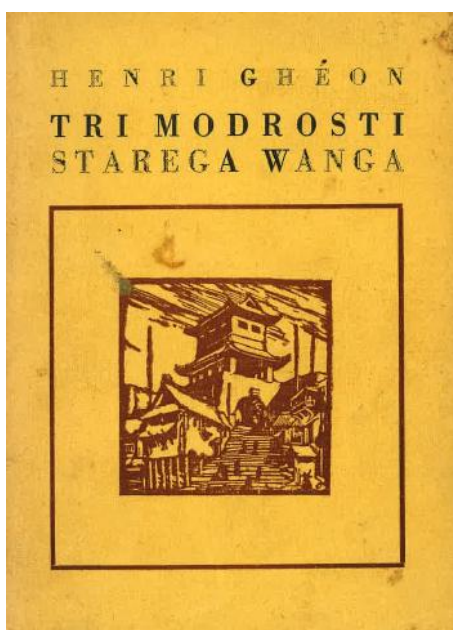

Na dogodku Galerija za vse

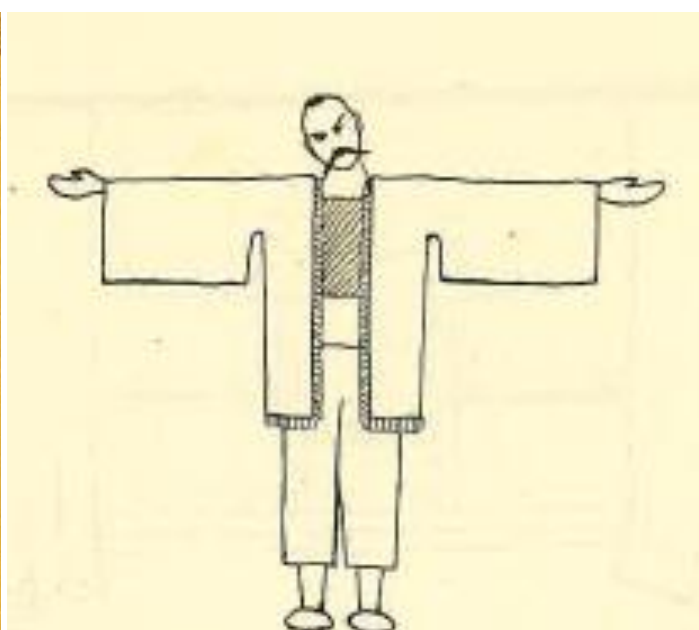
Foto: ZDSSS

Dogodek je povezovala **Petra Čeh** iz KGLU, program pa je vključeval prispevke številnih strokovnjakov, ki sodelujejo pri razvoju dostopnih rešitev. Med govorniki so bili **dr. Jerneja Herzog** (Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru), **dr. Aksinja Kermauner** (tiflopedagoginja), **David Kožuh** (Goriški muzej), **Saša Lesjak** in **Nejc Kronaveter** (Zavod Risa), **Boris Beja** in **Jan Češnjevar** (Naravoslovnotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani) ter **Nina Popič** in **Katarina Hergold** Germ iz KGLU. S tem projektom KGLU dokazuje, da **umetnost ne pozna ovir** in da se **kulturne institucije trudijo za njihovo čim večjo dostopnost**.

KNJIGE VABIJO TRI MODROSTI STAREGA WANGA Borut Pogačnik

Misijonarska tiskarna, strani 63, leto 1932

Slika iz knjige

Foto: ZIFS

V Trubarjevem antikvariatu v Ljubljani me poznajo kot tedenskega obiskovalca njihovih zanimivih knjig, zato so mi v branje in nakup ponudili tudi **Tri modrosti starega Wanga**. Knjiga je v slovenskem prevodu Nika Kureta izšla davnega leta 1932, vendar je glede aktualnih dogodkov, zelo zanimiva tudi za današnji čas.

V bistvu odpira moralna in etična vprašanja sposobnosti odpuščanja najhujšim krvnikom, kar se je dogajalo ob robu takoimenovane »boksarske vstaje« tik na prehodu iz 19. v 20. stoletje.

Učitelj takoimenovanega kitajskega boksa, **Lao Wang**, kjer se uporabljajo tudi noge in roke, kot se je iz tega razvil kikkoks, je izuril mladeniča po imenu **Čang Fu Tanga**. V času omenjene vojne, ki je bila naperjena proti tujcem in še zlasti kristjanom, se je Čang Fu Tang pridružil tistim, ki so preganjali Kitajce, ki so kakorkoli bili povezani z »evropsko vero«.

Lao Wang pa je bil po svoji veroizpovedi kristjan in zato je prav Čang Fu Tang v času, ko je bil Lao Wang odsoten, napadel vas, v kateri je njegov učitelj živel ter na okruten način pobil celotno njegovo družino.

Delo temelji na **resničnih dogodkih iz tistega časa**, saj je bilo ubitih več kot 23.000 domačinov ter okoli 200 misijonarjev.

Vaščani in še zlasti Laovov oče predlagajo Lao Wangu, da storilcu, ki se je medtem vrnil v domačo vas, oprosti in se ne maščuje. V kratki zgodbi, ki je predstavljena kot kitajska igra v štirih slikah, se Lao Wang najprej sooči z izgubo svoje družine, nato pa z občutki in porivi po maščevanju. Vaščani mu nastavijo ogledalo, saj ga krščanska vera, ki jo je sprejel, obvezuje, da storilcu odpusti in to ne glede na surovost početja in vso zločinskost, ki jo je ta nosil ali pa jo morda še nosi v sebi.

Konec igre je katarzičen, saj Lao Wang krvniku odpusti in ga celo, ker je ostal popolnoma sam, vzame za svojega sina. Čang Fu Tang pa se odloči, da bo postal »pošten vojak«, kar je za današnji čas nekoliko čudna odločitev v smeri humanosti, vendar so bile odločitve Kitajcev v preteklosti vezane na njihovo posebno miselnost, običaje in tradicijo ter so ostale takšne še danes.

NAŠI KOŠARKARJI NA VOZIČKIH Z ZMAGO IZ ČRNE GORE

Drago Perko

Paraspport Slovenia

Foto: Drago Perko

V Podgorici se je pričela **18. sezona Regionalne košarkarske lige NLB Wheel**, v kateri letos tekmuje šest ekip iz štirih držav: KK OSI Paramont (Črna gora), KKI Vrbas, KIK Zmaj Gradačac in KIK Una Sana (Bosna in Hercegovina), Paraspport Croatia (Hrvaška) ter **slovenska ekipa Paraspport Slovenia**, branilka naslova iz minule sezone. Prvi turnir je odlično organiziral KK OSI Paramont.

Žreb je določil, da slovenska ekipa uvodno tekmo sezone odigra proti osemkratnemu prvaku lige, **KKI Vrbasu** – isti ekipi, ki so jo Slovenci letos poleti premagali v finalu v Ljubljani. Paraspport Slovenia je tekmo dobil z **rezultatom 55:69**. Odločilni sta bili druga in tretja četrtina, v katerih so si slovenski igralci priigrali ključno prednost (25:39). Najboljša strelca tekme sta bila Milan Slapničar in Vlado Švraka, oba z 18 točkami. V nadaljevanju turnirja je KKI Vrbas zabeležil svojo prvo zmago, saj je premagal KK OSI Paramont z 81:67. Za konec turnirja je KK OSI Paramont premagal KIK Una Sana s 62:49.

Žiga Kobaševič, Paraspport Slovenia:

»Tekma je bila izjemno zahtevna. Končna razlika 14 točk ne odraža realnega dogajanja na igrišču. Trpeli smo. Ekipo je prizadela viroza, fizično nismo bili pravi, vendar tega pred tekmo nismo želeli izpostavljati. Prav zato zmaga pomeni toliko več. Zdaj se vračamo v dvorano, 20. decembra pa nas čaka turnir v Zagrebu.«

SVEČANO TUDI NA PTUJU

Silva Razlag

Kot že vrsto let, so tudi letos na **Ptjuju ob Mednarodnem dnevu invalidov** pripravili svečanost, ki so jo z ubranim glasbenim nastopom obogatili mlade članice »Od5 kvartet« v sestavi **Neža Meglič, Neža Angel, Pia Krajnc** in **Neja Gajzer** pod vodstvom mentorice **Ane Delin** iz Društva Arsana. Njihova uvodna pesem »Dan ljubezni« je narisala nasmeh na marsikaterem obrazu in takšno prijetno vzdušje je bilo prisotno skozi celoten program. Preko tolmačke znakovnega jezika **Suzane Erenlevr** je bilo poskrbljeno tudi za osebe s težavami sluha, skozi program pa je kot vrsto let do sedaj krmarila voditeljica **Nada Kotar**.

Z izbranimi besedami je prisotne pozdravila županja Mestne občine Ptuj **Nuška Gajšek**, ki ni skrivala zadovoljstva nad delom številnih organizacij in posameznikov, ki **nesebično pomagajo osebam z invalidnostjo**. Poudarila je, da bo občina, ki je leta 2012 prejela certifikat »**Občina po meri invalidov**«, še naprej maksimalno podpirala projekte za izboljšanje življenja tistim, ki jim je bilo življenje nekoliko manj naklonjeno.

Ker letošnji slogan ob mednarodnem dnevu invalidov poteka pod geslom » **vključevanje ustvarja napredek**«, so na tokratnem druženju največ pozornosti namenili **zaposlitveni problematiki invalidov**, o čemer je nekaj statističnih podatkov za Mestno občino Ptuj izpostavil **Miran Murko** iz Zavoda za zaposlovanje Ptuj.

Od vseh zaposlenih v občini je 5% delovno aktivnih invalidov, 15 %, od tega največ delovnih invalidov, išče zaposlitev, kar 99 pa jih je zaposlitev našlo v letu 2025, veliko jih je vključenih v delovno rehabilitacijo....

Okrogla miza

Pozdrav županje Nuške Gajšek

Foto: David Breznik

»Spodbujanje družb, v katerih so osebe z invalidnostjo vključene, za napredek družbenega razvoja, je letošnje geslo Združenih narodov ob mednarodnem dnevu invalidov, ki nas spodbuja k razmišljanju o tem, kako je v resnici naša družba pripravljena vključevati osebe, ki potrebujejo prilagoditve. Zaposlovanje oseb s primanjkljaji, ki je tudi osrednja tema današnjega dogodka, je še vedno eden večjih izzivov družbe. Kljub številnim spodbudam za delodajalce, osebe s statusom invalida težko najdejo redno zaposlitev. Več o tem in tudi o dobrih praksah bomo slišali v nadaljevanju. Zavedati se moramo, da ima vsak posameznik svoje sposobnosti in potencialne, s katerimi lahko pomembno prispeva k družbenemu razvoju. Le odkriti jih moramo in mu dati priložnost, da jih izrazi. Hvala, da ste danes z nami. Morda bomo z današnjih razmišljanjem nekomu odprli vrata za vstop na trg dela in mu s tem omogočili bolj kvalitetno življenje. Če dosežemo to, je naš cilj izpolnjen« je prisotne nagovorila predsednica Sveta za invalide pri MO Ptuj **Petra Šuster**.

Na krajši okrogli mizi so posamezniki predstavili primere dobre prakse, tudi skozi konkretne zaposlitve oseb z invalidnostjo v invalidskem podjetju »ČIS-TEAM«, ki je eno najuspešnejših v svoji dejavnosti in vodilno pri zaposlovanju invalidov na tem področju.

O PREVARAH V SLOVENSKI DRUŽBI

Znani predavatelj na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani izredni profesor dr. Marjan Smrke, bo gost oddaje Odprta dlan v sredo, 17. decembra 2025.

Oddaja bo med **10.30 in 11.15 uro**, kot običajno. Svoja vprašanja, mnenja in stališča boste lahko zanimivemu profesorju tudi sami zastavili na številki **01 786 0 400**.

Frekvence Radia Zeleni val so: **93,1, 96,2 in 97,0 MHz**.

Sporočevalca izdaja Združenje invalidov – Forum Slovenije, Linhartova 3, p.p. 3534, 1116 Ljubljana

Glavni in odgovorni urednik: Borut S. Pogačnik

Tajnica uredništva: Katarina Lukešević

Telefon: 041/381-679; e-naslov: info@zifs.si

Mednarodna standardna serijska številka: ISSN 2630 – 3639

Z odločbo Ministrstva za kulturo z dne 16.12.2020 je elektronski medij »Sporočevalec« v razvidu medijev pod zaporedno številko 2378.

Uredniški odbor sestavljajo: Borut Sever (FIHO), Luka Pavlin (ZDSSS), Anton Petrič (ZDGNS), Anja Pišlar (Zveza Sožitje), Edvard Rednak (ZMS), Drago Perko (Zveza ŠIS – SPK), Irena Vovk Terčič (Zveza Sonček so.p.), Niko Kostjukovskij (predstavniki bralcev)

Izhajanje revije podpira Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij in Ministrstvo za kulturo.